

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلي الله علي سيدنا محمد و آله الطاهرين

بحث در وجه اول از وجوه چهارگانه است که فراغ و تجاوز، دو قاعده هستند

به اینجا رسیدیم که فرق بین بحث ثبوتی و اثباتی را بیان کنیم.

فرق بین بحث ثبوتی و اثباتی

در جلسه قبل گفتیم، در اینکه آیا فراغ و تجاوز دو قاعده‌اند یا یک قاعده، یک بحث ثبوتی و یک بحث اثباتی مطرح است. و فرق بین بحث ثبوتی و اثباتی این است که ما در مقام ثبوت اول باید مفاد این‌ها را بررسی کنیم ببینیم که آیا بین اینها قدر جامع عقلا امکان دارد یا ندارد؟ اگر در مقام ثبوت به این نتیجه رسیدیم که بین آنها عقلا قدر جامعی امکان ندارد، بعد نوبت به مقام اثبات می‌رسد و در مقام اثبات می‌گوییم هم برای قاعده فراغ دلیل مستقل لازم داریم و هم برای قاعده تجاوز دلیل مستقل نیاز است.

اما اگر در مقام ثبوت به این نتیجه رسیدیم که بین این دو قدر جامع امکان دارد، آن وقت در مقام اثبات، یک دلیل واحد، یک روایت واحد، می‌تواند متکفل اثبات آن قدر جامع بشود و هر دو قاعده را با یک روایت واحد اثبات کنیم.

خلاصه اینکه اگر در مقام ثبوت ما به این نتیجه رسیدیم که بین اینها قدر جامع امکان ندارد. نتیجه این می‌شود که در مقام اثبات با یک روایت واحد، نمی‌توانیم هر دو قاعده را اثبات کنیم، هر کدام نیاز به دلیل مستقل دارند. اما اگر در مقام ثبوت ثابت کردیم که قدر جامع بین این دو قاعده وجود دارد. در مقام اثبات می‌توانیم با یک روایت واحد آن قدر جامع را اثبات کنیم.